

**Przewodniczący Sejmiku
Województwa Mazowieckiego**
Plac Bankowy 3/5, 00-142 Warszawa

Warszawa, 24 stycznia 2023 roku

KS-BKS.152.6.2022.MS

**Pan
KRZYSZTOF BORYNA
Radny Gminy Puszcza Mariańska
ul. Stanisława Papczyńskiego 1
96-330 Puszcza Mariańska**

Dotyczy: odpowiedź na petycję z dnia 7 października 2022 r.

Szanowny Panie Radny,

uprzejmie informuję, iż Sejmik Województwa Mazowieckiego, na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2022 r., podjął uchwałę nr 17/23 w sprawie petycji Radnych Gminy Puszcza Mariańska dotyczącej odroczenia terminu wymiany pieców pozaklasowych czyli pieców na węgiel lub drewno niespełniających wymogów dla klas 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012, wskazanego w uchwale nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

W załączeniu przesyłam ww. uchwałę.

Z poważaniem

Przewodniczący Sejmiku

Ludwik Rakowski

Sprawę prowadzi:
Monika Skorupka
Telefon: 22-4324570
monika.skorupka@mazovia.pl

Uchwała nr 17/23
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia 17 stycznia 2023 r.

w sprawie petycji Radnych Gminy Puszcza Mariańska dotyczącej odroczenia terminu wymiany pieców pozaklasowych czyli pieców na węgiel lub drewno niespełniających wymogów dla klas 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012, wskazanego w uchwale nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Na podstawie art. 30a ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094) oraz art. 9 ust. 2 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) - uchwała się, co następuje:

§ 1.

Uznaje się, że petycja Radnych Gminy Puszcza Mariańska z dnia 7 października 2022 r., dotycząca odroczenia terminu wymiany pieców pozaklasowych czyli pieców na węgiel lub drewno niespełniających wymogów dla klas 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012, wskazanego w uchwale nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, nie zasługuje na uwzględnienie.

§ 2.

Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu wnoszącym petycję.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Sejmiku
Województwa Mazowieckiego

Marcin Podsędek

Uzasadnienie

Radni Gminy Puszcza Mariańska (dalej: „Wnioskodawcy”) w petycji z dnia 7 października 2022 r. wnioskują o odroczenie terminu wymiany pieców pozaklasowych czyli pieców na węgiel lub drewno niespełniających wymogów dla klas 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012, wskazanego w uchwale nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (dalej: „uchwała antysmogowa”).

Wnioskodawcy swój postulat argumentują obecną sytuacją ekonomiczną, wojną na wschodniej granicy państwa polskiego oraz brakiem możliwości zakupowych opału. W związku z czym wymiana w tym terminie staje się nie możliwa do zrealizowania, a mieszkańcy w większości nie posiadają środków na realizację tego zadania, a ci których stać na wymianę nie wiedzą jakie piece kupić aby był do nich dostępny opał w rozsądnych cenach. Natomiast nie wskazano terminu, do którego zdaniem Wnioskodawców należałoby odroczyć termin wymiany pieców bezklasowych, tzw. „kopciuchów”.

Zgodnie z § 41b ust. 2 i 3 Statutu Województwa Mazowieckiego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 145/09 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 września 2009 r. w sprawie Statutu Województwa Mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2019 r. poz. 1460), petycja została przekazana Zarządowi Województwa, celem ustosunkowania się, a następnie wraz ze stanowiskiem Zarządu przekazana do Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.

Zarząd Województwa w swoim stanowisku zwrócił uwagę, iż celem uchwały antysmogowej, zgodnie z art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) jest „zapobieganie negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko”, a zgodnie z art. 68 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obowiązkiem władz publicznych jest zwalczanie chorób epidemicznych i zapobieganie negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska, jak również, w myśl art. 74 ust. 2 Konstytucji, ochrona środowiska. Ponadto konstytucyjnym obowiązkiem władz samorządowych jest podjęcie działań, które ograniczą poziom zanieczyszczenia powietrza oraz ich negatywny wpływ na zdrowie ludzi i na środowisko.

Dlatego też Samorząd Województwa Mazowieckiego, biorąc pod uwagę m.in. wyniki Rocznych Ocen Jakości Powietrza (dokonywanych corocznie przez Inspekcję Ochrony Środowiska) na terenie województwa mazowieckiego, które wskazywały przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu, szczególnie na obszarach gdzie dominująca jest powierzchniowa emisja indywidualna (tzw. niska emisja), pochodząca ze spalania paliw stałych na cele grzewcze, podjął decyzję o rozpoczęciu prac nad wprowadzeniem na Mazowszu uchwały antysmogowej. Mazowiecka uchwała antysmogowa weszła w życie 11 listopada 2017 r., a wprowadzenie zawartych w niej regulacji poprzedziła szeroka analiza stanu jakości powietrza w województwie oraz analiza przyczyn występowania przekroczeń dopuszczalnych norm.

Ponadto zła jakość powietrza doprowadziła m.in. do złożenia przez Komisję Europejską skargi do Trybunału Sprawiedliwości przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie utrzymujących się od lat przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszzonego PM10, czego efektem jest wyrok Trybunału Sprawiedliwości wydany w lutym 2018 r. W wyroku zarzucono Polsce m.in. wieloletnie (2007–2015) przekraczanie norm dopuszczalnych pyłu zawieszzonego PM10 oraz nieskuteczność określonych działań naprawczych i ich zbyt długi horyzont czasowy.

Jakość powietrza ma kluczowe znaczenia dla naszego stanu zdrowia. Zanieczyszczenia zawarte w powietrzu oddziałują negatywnie na układ krwionośny i oddechowy człowieka, zwiększają ryzyko zachorowania na nowotwory płuc, gardła czy krtani, prowadzą do szeregu innych chorób, a w następstwie do przedwczesnych zgonów. Do najbardziej narażonych grup należą dzieci, również w okresie prenatalnym, a także osoby z chorobami układu krążenia

i układu oddechowego oraz osoby starsze. Ponadto zanieczyszczenie powietrza generuje wysokie koszty ekonomiczne, w szczególności takie jak: wydatki na opiekę zdrowotną, ponoszone bezpośrednio przez ludzi chorujących z powodu zanieczyszczenia powietrza; koszty wynikające z mniejszej produktywności, w tym absencji w pracy; koszty związane

z przedwczesną umieralnością oraz straty materialne wynikające z przyspieszonej degradacji zabytków.

Zarząd Województwa mając na uwadze, że głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie Mazowsza jest emisja szkodliwych substancji do powietrza powstałych w wyniku spalania paliw stałych (w tym węgla i drewna) w indywidualnych, często starych i bezklasowych źródłach ogrzewania Samorząd Województwa Mazowieckiego w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu zanieczyszczonego powietrza na zdrowie ludzi oraz środowisko, podjął w październiku 2017 roku uchwałę antysmogową.

Wprowadziła ona ograniczenia i zakazy w zakresie jakości paliw oraz eksploatacji instalacji o mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw. Przeprowadzone w trakcie prac nad kształtem przepisów uchwały analizy wskazały, że najlepszym rozwiązaniem zarówno z punktu widzenia ekologicznego, medycznego, technicznego i finansowego okazał się wtedy wariant zakładający instalację tylko nowych kotłów, pieców i kominków na paliwa stałe, które spełniają wymagania rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe oraz stopniową wymianę instalacji już użytkowanych, a niespełniających tych wymogów.

W uchwale, obok zakazu spalania niektórych rodzajów paliw oraz konieczności instalowania w nowobudowanych budynkach nowoczesnych kotłów spełniających wymagania ekoprojektu, wprowadzono okresy przejściowe obowiązywania przepisów dla kotłów na paliwa stałe już użytkowanych, tj. 5 lat w przypadku kotłów pozaklasowych, czyli tzw. „kopciuchów” (mogą one być użytkowane do końca 2022 r.) oraz 10 lat w przypadku kotłów spełniających wymagania 3 lub 4 klasy wg normy PN-EN 303-5:2012 (mogą one być użytkowane do końca 2027 r.). Rozwiązania zaproponowane w uchwale, miały doprowadzić do jak najszybszego osiągnięcia wymaganego efektu ekologicznego (obniżenia stężeń zanieczyszczeń w powietrzu przynajmniej do poziomów dopuszczalnych i docelowych), jak również ochronić Mazowszan przed skutkami zdrowotnymi złej jakości powietrza. Życie i zdrowie Mazowszan jest dla władz samorządu województwa wartością najwyższą, dlatego też w związku z niezadowolającymi efektami wdrażanych przepisów (utrzymujące się przekroczenia norm jakości powietrza) podjęto decyzję o wzmocnieniu przepisów uchwały, aby redukcja zanieczyszczeń powietrza następowała szybciej. Nowelizacja uchwały wprowadziła zakaz użytkowania kotłów na węgiel w m.st. Warszawa od 1 października 2023 r. oraz w gminach powiatów okołowskich (grodziskiego, legionowskiego, mińskiego, nowodworskiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, otwockiego, warszawskiego zachodniego oraz wołomińskiego) od 1 stycznia 2028 r. Taki kształt przepisów przyczyni się do największego spadku liczby osób narażonych na zanieczyszczenie powietrza w możliwie najkrótszym przedziale czasowym. Rozwiązanie to znacząco poprawi warunki życia, wpływając na podniesienie bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców. Z tego względu Zarząd Województwa Mazowieckiego nie poparł propozycji zmiany terminów przejściowych na wymianę kotłów, która pojawiła się już w toku konsultacji społecznych zmiany uchwały, a Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął projekt nowelizacji w zaproponowanym kształcie.

Przedstawione powyżej argumenty jasno dowodzą, że wydłużenie terminu użytkowania „kopciuchów” narazi Mazowszan na oddychanie zanieczyszczonym powietrzem przez kolejne lata. Przeszarzałe piece powinny zostać zlikwidowane jak najszybciej aby ochronić zdrowie i życie mieszkańców regionu. W tym miejscu należy również podkreślić, że korzystanie z takiego pieca jest szkodliwe przede wszystkim dla samego użytkownika, bo najwięcej zanieczyszczeń (przede wszystkim pyłu) znajduje się w powietrzu wewnątrz pomieszczenia, w którym stoi stary piec.

Wydłużenie terminu użytkowania „kopciuchów” będzie prowadzić do braku poprawy jakości powietrza i wskutek tego narażenia Mazowszan na oddychanie zanieczyszczonym powietrzem przez kolejne lata. Utrzymujące się przekroczenia norm jakości powietrza oraz trudna sytuacja na rynku paliw kopalnych powinny skłaniać do możliwie jak najsprawniejszego wdrażania obowiązujących przepisów uchwały antysmogowej, a nie ich spowolnienia. Należy również zauważyć, że sam proces legislacyjny związany ze zmianą uchwały antysmogowej mógłby przekroczyć termin wprowadzenia zakazu (1 stycznia 2023 r.).

Odnosząc się do argumentów postulatu wniesionej petycji należy zaznaczyć, że przepisy obowiązującej uchwały antysmogowej zapewniły mieszkańcom odpowiednio długie okresy przejściowe, pozwalające na wymianę posiadanych źródeł ciepła przed rozpoczęciem sezonów grzewczych (ponad 5 letni okres przejściowy na wymianę kotłów bezklasowych (od 11 listopada 2017 r. do 31 grudnia 2022 r.) i ponad 10 letni okres przejściowy na wymianę kotłów 3 i 4 klasy (od 11 listopada 2017 r. do 31 grudnia 2027 r.), dostosowanie budynków, instalacji i uruchomienie nowych urządzeń, zgodnych z przepisami uchwały antysmogowej. Jak wynika z danych zawartych w przesyłanych przez gminy sprawozdań z realizacji działań określonych w programie ochrony powietrza, wielu mieszkańców Mazowsza, stosując się do obowiązujących przepisów podjęło wysiłek i wymieniło stare piece. Pokazuje to, że obrany kierunek jest słuszny, a terminy wskazane w uchwale zostały właściwie określone. Taka zmiana mogłaby zostać również odebrana jako brak stabilności legislacyjnej, co może wzbudzić w mieszkańcach przekonanie, że jest to prawo nieistotne. Ponadto przesunięcie terminów wskazanych w uchwale narazi mieszkańców na ponoszenie przez kolejne lata zwiększonych kosztów ekonomicznych związanych ze złą jakością powietrza, oszacowanych na kwotę od 18 do 36,5 mld zł/rok.

Wysokie ceny nośników energii (węgiel, gaz) oraz rosnąca inflacja nie mogą być usprawiedliwieniem działań szkodzących zdrowiu i życiu mieszkańców Mazowsza, a takim działaniem byłoby przesunięcie terminów na wymianę starych, szkodliwych dla zdrowia pieców.

Jak wspomniano powyżej, uchwała antysmogowa obowiązuje od 11 listopada 2017 roku, a decyzję o jej podjęciu poprzedziła szeroka, wielokierunkowa analiza różnych aspektów, a terminy przejściowe zostały tak ustalone aby doprowadzić do jak najszybszego osiągnięcia wymaganego efektu ekologicznego (obniżenia stężeń zanieczyszczeń w powietrzu przynajmniej do poziomów dopuszczalnych i docelowych), przy jak najniższych nakładach.

Ponadto mieszkańcy, których nie stać na wymianę kotła mogą ubiegać się o dofinansowanie takiej inwestycji m.in. z rządowego Programu Czyste Powietrze, który proponuje dofinansowanie kilku różnych opcji inwestycji, jednak nie ma już możliwości uzyskania dofinansowania na kocioł węglowy. Zatem zamiast kupować kolejny piec węglowy, warto rozważyć w pierwszej kolejności odnawialne źródła energii lub podłączenie do sieci ciepłowniczej (o ile jest dostępna) szczególnie, że Polityka energetyczna Polski do 2040 roku zakłada niskoemisyjny kierunek transformacji źródeł indywidualnych, tj. zastąpienie przestarzałych źródeł ogrzewania pompami ciepła, ogrzewaniem elektrycznym, ogrzewaniem z sieci ciepłowniczej. Dostępne są również inne instrumenty finansowe, jak ulga termomodernizacyjna, premia remontowa, termomodernizacyjna lub kompensacyjna (Fundusz Termomodernizacji i Remontów) czy pożyczki lub kredyty bankowe na preferencyjnych warunkach. Ponadto wiele samorządów lokalnych wspiera swoich mieszkańców, udzielając dotacji z budżetu gminy do wymiany przestarzałych źródeł ogrzewania, termomodernizacji czy przyłączenia do sieci. Dodatkowo, aby wspomóc najuboższych mieszkańców gmina mogłaby zawrzeć porozumienie w ramach programu Stop Smog aby otrzymać dotację na realizowanie przedsięwzięć związanych z wymianą lub likwidacją wysokoemisyjnych źródeł ciepła na niskoemisyjne, termomodernizacją jednorodzinnych budynków mieszkalnych, podłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, z uwagi na przedmiot petycji, uznała za zasadne zwrócić się do właściwej merytorycznie komisji – Komisji Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa

Mazowieckiego o opinię w przedmiotowej sprawie. Przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska w przedłożonym piśmie wskazał, iż po przeanalizowaniu stanowiska Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie petycji Radnych Gminy Puszcza Mariańska nie widzi możliwości wniesienia innych rozwiązań dla przedstawionych problemów.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji mając na względzie starania Samorządu Województwa Mazowieckiego o stan jakości powietrza w województwie mazowieckim oraz dbałość o zdrowie mieszkańców Mazowsza przed skutkami związanymi z jego zanieczyszczeniem uznała, iż wniesiona petycja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sejmik Województwa Mazowieckiego po rozpatrzeniu petycji stwierdza, iż postulat w niej zawarty nie zasługuje na uwzględnienie.